

(3hours)

[Total marks - 100]

- N.B. – (1) All questions are compulsory.
 (2) Figures to the right indicate full marks.

Section I

1. Explain the following terms in brief (any **four**) 8
 - a) Strategy
 - b) Middle level management
 - c) Leadership
 - d) Procedure
 - e) Micro environment
 - f) Administration
 - g) Forecasting
 - h) Demography

2. Answer the following :- (any **two**) 16
 - a) Define management and discuss its features.
 - b) Write a note on scientific management.
 - c) Write a note on Gandhian principles management.

3. Answer the following :- (any **two**) 16
 - a) Describe the macro environmental factors influencing business.
 - b) Define objectives. Discuss the organic and human objectives.
 - c) Define planning. What are the steps involved in the decision making process?

4. Write shot notes on :- (any **two**) 10
 - a) Process of MBO
 - b) Role of the manager
 - c) Levels of management
 - d) Social responsibility towards workers.

Section II

5. Explain the following terms in brief (any **four**) 8
 - a) Functional organisation
 - b) Total quality management
 - c) Formal organisation
 - d) Organisational chart
 - e) Span of control
 - f) Co-ordination
 - g) Informal organisation
 - h) Centralisation

6. Answer the following :- (any **two**) 16
 - a) What are the problems in delegation of authority?
 - b) What is decentralisation? Discuss the factors that influence decentralisation.
 - c) Explain in detail the line and staff organisation with the help of chart and discuss the benefits of line and staff.

7. Answer the following :- (any **two**) **16**
- a) Define departmentation. What are the different bases of departmentation?
 - b) Explain the controlling process.
 - c) Write a note on factors influencing span of control
8. Write shot notes on :-(any **two**) **10**
- a) Conflicts of line and staff
 - b) Matrix organisation.
 - c) TQM
 - d) Dimentions of Quality

वेळ :३ तास

एकूण गुण १००

- सूचना – (१) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 (२) उजव्या बाजूचे आकडे पूर्ण गुण सूचित करतात.
 (३) मूळ इंग्रजी प्रश्न प्रमाण मानावेत.

विभाग १

१. खालील संज्ञा थोडक्यात स्पष्ट करा. (कोणत्याही चार) ८
- अ. व्यूहरचना
 ब. मध्यम स्तर व्यवस्थापन
 क. नेतृत्व
 ड. प्रक्रिया
 इ. सूक्ष्म पर्यावरण
 फ. प्रशासन
 ग. पूर्वअंदाज
 ह. लोकसंख्या शास्त्र
२. खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या- (कोणतीही दोन) १६
- अ) व्यवस्थापनाची व्याख्या लिहा. व्यवस्थापनाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
 ब) 'वैज्ञानिक व्यवस्थापन' यावर टीप लिहा.
 क) 'गांधींची व्यवस्थापन तत्त्वे' यावर टीप लिहा.
३. खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या- (कोणतीही दोन) १६
- अ. व्यवसायावर प्रभाव करणाऱ्या बहिर्गत पर्यावरणीय घटकांचे वर्णन करा.
 ब. उद्दिष्टाची व्याख्या लिहा. मूलभूत आणि मानवीय उद्दिष्टांची चर्चा करा.
 क. नियोजनाची व्याख्या लिहा. निर्णय घेण्याच्या प्रक्रियेत कोणते टप्पे असतात?
४. टिपा लिहा - (कोणत्याही दोन) १०
- अ. ध्येयनिष्ठ व्यवस्थापन प्रक्रिया
 ब. व्यवस्थापकाची भूमिका
 क. व्यवस्थापनाचे स्तर
 ड. कामगारांप्रति सामाजिक जबाबदारी.

विभाग २

५. खालील संज्ञा थोडक्यात स्पष्ट करा. (कोणत्याही चार) ८
- अ. कार्यात्मक संघटन
 ब. संपूर्ण गुणवत्ता व्यवस्थापन
 क. औपचारिक संघटन
 ड. संस्थेतील तक्ते
 इ. नियंत्रण कक्ष
 फ. समन्वय
 ग. अनौपचारिक संघटन
 ह. केंद्रीकरण

६. खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या- (कोणतीही दोन) १६
- अ. अधिकार प्रदानामध्ये काय समस्या असतात?
ब. विकेंद्रीकरण म्हणजे काय? विकेंद्रीकरण प्रभावित करणाऱ्या घटकांची चर्चा करा
क. तक्त्याच्या सहाय्याने साखळी आणि सल्लागार संघटना तपशीलवार समजावून सांगा
आणि साखळी आणि सल्लागार संघटनेच्या फायद्यांविषयी चर्चा करा.
७. खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या- (कोणतीही दोन) १६
- अ. विकेंद्रीकरणाची व्याख्या लिहा. विकेंद्रीकरणाचे विविध आधार कोणते आहेत?
ब. नियंत्रणाची प्रक्रिया स्पष्ट करा.
क 'नियंत्रणाचे क्षेत्र' प्रभावित करणाऱ्या घटकांवर टीप लिहा.
८. टिपा लिहा - (कोणत्याही दोन) १०
- अ. साखळी आणि सल्लागार यांतील संघर्ष
ब. मॉट्रिक्स संघटना
क. समग्र गुणवत्ता व्यवस्थापन
ड. गुणवत्तेची परिमाणे

T.Y.B.A.
COMMERCE
HUMAN RESOURCE MANAGEMENT
(Paper - V) (31/12/2018)

Full Marks : 100

- Note :**
- 1. All questions are compulsory.**
 - 2. Figures to the right indicate full marks.**
 - 3. Answers to both the sections to be written in the same answer book.**

Section - I

- Q1. Explain the following terms in brief (**any 4**) : **(8)**
- Human Resource Management
 - Job Analysis
 - Performance Test
 - Formal Interview
 - Refresher Training
 - Horn Effect
 - Human Skill
 - Paired Comparison
- Q2. Answer the following (**any 2**) : **(16)**
- Discuss the Challenges of Human Resource Management due to Changing Business Environment.
 - What is Human Resource Planning? Discuss its importance.
 - Describe the various sources of recruitment of employees.
- Q3. Answer the following (**any 2**) : **(16)**
- What is Interview? Discuss the importance of Interview in the Selection Process.
 - Explain off-the-job methods available for training of employees.
 - Describe the traditional methods of Performance Appraisal?
- Q4. Short Notes (**any 2**) : **(10)**
- Steps in Selection Process.
 - Components of Job Analysis.
 - Scope of Human Resource Development.
 - Limitations of Performance Appraisal.

Section - II

- Q5. Explain the following terms in brief (**any 4**) : **(8)**
- Formal Group
 - Human Relations
 - Hygiene Factors
 - Employee Morale
 - Grapevine
 - Democratic Leader
 - Social Needs
 - Grievance

Q6. Answer the following (**any 2**) : (16)

- a. What is a Group? Describe the different types of group.
- b. Explain the measures to be taken by Management to improve Human Relations.
- c. Explain Maslow's theory of motivation.

Q7. Answer the following (**any 2**) : (16)

- a. Discuss the factors that affect employee morale.
- b. Describe the modes of communication in a business organisation.
- c. Define Leadership. Discuss role of a leader.

Q8. Short Notes (**any 2**) : (10)

- a. Trait Theory of Leadership.
- b. Changing Human Needs.
- c. Causes of Conflict.
- d. Assumptions of Theory-X & Y.

XXX

कालाबाधी : ३ तास

पूर्ण गुण : १००

- सूचना : १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२. उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
३. दोन्ही विभागांची उत्तरे एकाच उत्तर-पत्रिकेत लिहा.
४. मूळ इंग्रजी प्रश्न प्रमाण मानावेत.

विभाग १

- १ खालील संज्ञाचे थोडक्यात स्पष्टीकरण लिहा (कोणतीही चार) : (८)
- अ. मानवी संसाधन व्यवस्थापन
ब. कार्य विश्लेषण
क. कामगिरी चाचणी
ड. औपचारिक मुलाखत
इ. उजळणी प्रशिक्षण
फ. हॉर्न परिणाम
ग. मानवी कौशल्य
ह. जोडलेली तुलना पद्धती
- २ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतीही दोन) : (१६)
- अ. बदलत्या व्यावसायिक पर्यावरणामुळे मानवी संसाधन व्यवस्थापनात येणाऱ्या आव्हानांची चर्चा करा
ब. मानवी संसाधन नियोजन म्हणजे काय? त्याच्या महत्वाची चर्चा करा.
क. कर्मचारी निवड प्रक्रियेतील टप्पे विशद करा.
- ३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतीही दोन) : (१६)
- अ. मुलाखत म्हणजे काय? निवड प्रक्रियेतील मुलाखतीची भूमिका स्पष्ट करा
ब. कर्मचाऱ्यांना देणाऱ्या विविध कामावहीर्गत प्रशिक्षण पद्धतींची चर्चा करा.
क. कार्यसिद्धी मूल्यमापनाच्या पारंपारिक पद्धतींची चर्चा करा.
- ४ टीपा लिहा (कोणतीही दोन) : (१०)
- अ. निवड प्रक्रियेतील टप्पे.
ब. कार्य विश्लेषणाचे घटक.
क. मानव संसाधन विकासाची व्याप्ती
ड. कार्यसिद्धी मूल्यमापनाच्या मर्यादा.

विभाग २

५. खालील संज्ञाचे थोडक्यात स्पष्टीकरण लिहा (कोणतीही चार) : (८)

- अ. औपचारिक गट
- ब. मानवी संबंध
- क. आरोग्यशास्त्र विषयक घटक
- ड. कर्मचारी मनोध्येर्य
- इ. ग्रेपवाइन
- फ. लोकशाही नेतृत्व
- ग. सामाजिक गरजा
- ह. तक्रार

६. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतीही दोन) : (१६)

- अ. गट म्हणजे काय? गटांचे विविध प्रकारांचे विशद करा.
- ब. मानवी संबंध सुधारण्यासाठी व्यवस्थापनाने केलेल्या उपाययोजनांची चर्चा करा.
- क. मास्लोचा अभिप्रेरणा सिद्धांत स्पष्ट करा.

७. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतीही दोन) : (१६)

- अ. कर्मचाऱ्यांचा मनोध्येर्यवर परीणाम करणाऱ्या घटकांची चर्चा करा.
- ब. व्यवसायाच्या घटनेमध्ये संदेशवहन पद्धतीचे वर्णन करा.
- क. नेतृत्वाची व्याख्या लिहा. नेत्याच्या भूमिकांची चर्चा करा..

८. टीपा लिहा (कोणतीही दोन) : (१०)

- अ. नेतृत्व गुणधर्म सिद्धांत.
- ब. बदलत्या मानवी गरजा.
- क. वादविवाद कारणे.
- ड. 'य' आणि 'क्ष' सिद्धांतची पायरी.

XXX

T.Y.B.A.**COMMERCE****EXPORT MANAGEMENT****(Paper - VI) (02/01/2019)**

Duration -3 hours

Marks-100

- Note-1. Answer any five from Question number 1 to 8.
 2. Question no.9 is compulsory.
 3. Figures to the right indicate full marks.

Q.1. Answer the following. (16)

- a) Define Export Management. Explain the features of Export management.
 b) State and explain the functions of export manager.

Q.2. Answer the following. (16)

- a) Discuss in detail composition of India's export trade.
 b) Explain the reasons for India's poor share in world export trade.

Q.3. Answer the following. (16)

- a) What do you mean by trade barriers? Discuss various types of tariff barriers.
 b) Define trade blocs. Discuss the working of EU and NAFTA.

Q.4. Answer the following. (16)

- a) Discuss important highlights of Foreign Trade policy 2015-2020.
 b) Explain the role of FIEO in export promotion.

Q.5. Answer the following (16)

- a) Discuss the steps in overseas market identification
 b) Explain the concepts of product packaging and product branding in export marketing.

Q.6. Answer the following (16)

- a) What are various types of export quotations?
 b) Explain the role of ECGC in covering risk in export market.

Q.7. Answer the following. (16)

- a) Discuss the shipment stage in export procedure.
 b) Discuss various types of export incentives available to Indian exporters.

Q.8. Write short notes on any four of the following. (16)

- a. Need for export management
 b. Packing credit.
 c. WTO
 d. Letter of credit.
 e. Export Promotion Council
 f. Service exports from India

Q.9. Discuss any two of the following. (20)

- a. Modes of entry in foreign market.
 b. Factors affecting Export price
 c. EXIM bank

[वेळ: २ तास]

[एकूण गुण: ६०]

Please check whether you have got the right question paper.

- सुचना: १) प्रश्न क्र. १ ते ८ मधील कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.
२) प्रश्न क्र. ९ अनिवार्य आहे.
३) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे गुण दर्शवितात;
४) इंग्रजी प्रश्न प्रमाण मानावेत.

- प्र.१ पुढील प्रश्न सोडवा. (१६)
अ) निर्यात व्यवस्थापनाची व्याख्या लिहा. निर्यात व्यवस्थापनाची वैशिष्ट्ये विशद करा.
ब) निर्यात व्यवस्थापकाची कार्ये विशद करा.
- प्र.२ पुढील प्रश्न सोडवा. (१६)
अ) भारताच्या निर्यात व्यापाराची रचना यावर चर्चा करा.
ब) भारताचा जागतिक व्यापारातील वाटा कमी असण्याची कारणे विशद करा.
- प्र.३ पुढील प्रश्न सोडवा. (१६)
अ) व्यापारी अडथळे म्हणजे काय? विविध प्रकारचे जकाती अडथळे विशद करा.
ब) व्यापारी गटाची व्याख्या लिहा. इयु व नाफटा यांच्या कार्याची चर्चा करा.
- प्र.४ पुढील प्रश्न सोडवा. (१६)
अ) भारताचे विदेशी धोरण २०१५-२०२० ची महत्वाची वैशिष्ट्ये विशद करा.
ब) फिओची निर्यात वृद्धीतील भूमिका विशद करा.
- प्र.५ पुढील प्रश्न सोडवा. (१६)
अ) विदेशी बाजारपेठेच्या निवडीमध्ये असणारी प्रक्रिया विशद करा.
ब) निर्यात विपणनातील वस्तू बांधणी व वस्तू मुद्रांकन या संकल्पना विशद करा.
- प्र.६ पुढील प्रश्न सोडवा. (१६)
अ) विविध प्रकारची निर्यात दरपत्रके कोणती?
ब) निर्यात बाजारपेठेतील जोखीम कमी करण्यासाठी इसीजीसीची भूमिका स्पष्ट करा.
- प्र.७ पुढील प्रश्न सोडवा. (१६)
अ) निर्यात प्रक्रियेतील जहाजात माल भरण्याच्या प्रक्रियेचे वर्णन करा.
ब) भारतीय निर्यातदाराला उपलब्ध असणाऱ्या विविध निर्यात सवलतींचे वर्णन करा.

प्र.८ खालीलपैकी कोणत्याही चारांवर टिपा लिहा.

(१६)

- अ) निर्यात व्यवस्थापनाची गरज
- ब) बांधणी कर्ज
- क) जागतिक व्यापार संघटना
- ड) परपत्र
- ई) निर्यात वृद्धी मंडळ
- फ) भारताची सेवा निर्यात

प्र.९ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची चर्चा करा.

(२०)

- अ) जागतिक बाजारपेठेत शिरकाव करण्याच्या पद्धती.
- ब) निर्यात किंमतीवर प्रभाव टाकणारे घटक
- क) आयात निर्यात बँक

(3hours)

[Total marks - 100]

- N.B. – (1) All questions are compulsory.
 (2) Figures to the right indicate full marks.

Section I

1. Explain the following terms in brief (any **four**) 8
 - a) Mission
 - b) Communication
 - c) Motivation
 - d) Time study
 - e) Top level management
 - f) Social Responsibility
 - g) Policy
 - h) Internal environment

2. Answer the following :- (any **two**) 16
 - a) Discuss Henry Fayol's principles of management
 - b) Define Management. Explain the functions of management.
 - c) Is management an art or a profession?

3. Answer the following :- (any **two**) 16
 - a) What are the steps involved in the planning process?
 - b) Describe the external environmental factors influencing business.
 - c) Define MBO. Suggest the necessary steps to be taken for the implementation of MBO.

4. Write short notes on :- (any **two**) 10
 - a) Management as a science
 - b) Essentials of a good plan
 - c) Scientific management
 - d) Importance of management

Section II

5. Explain the following terms in brief (any **four**) 8
 - a) Budgetary control
 - b) Accountability
 - c) Departmentation
 - d) ISO
 - e) Delegation of Authority
 - f) Organisational manual
 - g) Flat organisation
 - h) Quality

6. Answer the following :- (any **two**) 16
 - a) Write the advantages of committee organisation.
 - b) What is organising? Explain the principles of organising.
 - c) Explain the measures to resolve the conflict between line and staff.

7. Answer the following :- (any two) **16**
- What is co-ordination?. Discuss the significance of co-ordination in the process of management.
 - Write a note on matrix organisation.
 - Write a note on span of control.
8. Write shot notes on :- (any two) **10**
- Bases of Departmentation
 - Controlling techniques
 - Informal organisation
 - TQM

३ तास – एकूण

गुण १००

- सूचना – (१) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 (२) उजव्या बाजूचे आकडे पूर्ण गुण सूचित करतात
 (३) मूळ इंग्रजी प्रश्न प्रमाण मानावेत.

विभाग १

१. खालील संज्ञा थोडक्यात स्पष्ट करा. (कोणतेही चार)

- अ. मुलभूत उद्दिष्ट
 ब. संदेशवहन
 क. अभिप्रेरणा
 ड. काळ अभ्यास
 इ. उच्चस्तरीय व्यवस्थापन
 फ. सामाजिक जबाबदारी
 ग. धोरण
 ह. अंतर्गत पर्यावरण

२. खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या- (कोणतीही दोन)

- अ. हेन्री फेयोलच्या व्यवस्थापनांच्या तत्वांची चर्चा करा.
 ब. व्यवस्थापनाची व्याख्या करा. व्यवस्थापनाची कार्ये स्पष्ट करा.
 क. व्यवस्थापन कला आहे की व्यवसाय?

१६

३. खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या- (कोणतीही दोन)

- अ. नियोजन प्रक्रियेत कोणते टप्पे असतात?
 ब. व्यवसायावर परिणाम करणाऱ्या बाह्य पर्यावरणीय घटकांचे वर्णन करा.
 क. ध्येयनिष्ठ व्यवस्थापनाची व्याख्या करा. ध्येयनिष्ठ व्यवस्थापनाच्या अंमलबजावणीसाठी आवश्यक ते उपाय सुचवा.

१६

४. टिपा लिहा - (कोणत्याही दोन)

- अ. व्यवस्थापन विज्ञान आहे का?
 ब. चांगल्या योजनेचे अनिवार्य घटक
 क. वैज्ञानिक व्यवस्थापन
 ड. व्यवस्थापनाचे महत्त्व

१०

विभाग २

५. खालील संज्ञा थोडक्यात स्पष्ट करा. (कोणतेही चार)

- अ. अंदाजपत्रकीय नियंत्रण
 ब. उत्तरदायित्व
 क. विभागीकरण
 ड. आय. एस. ओ
 इ. अधिकारप्रदान
 फ. संघटन पुस्तिका
 ग. पसरट संघटना

८

ह. गुणवत्ता

६. खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या- (कोणतेही दोन)

अ. समिती संघटनेचे फायदे लिहा.

ब. आयोजन म्हणजे काय? आयोजनाची तत्त्वे स्पष्ट करा.

क. साखळी आणि सल्लागार यांतील संघर्ष सोडवण्यासाठी उपाय सांगा.

१६

७. खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या- (कोणतेही दोन)

अ. समन्वय म्हणजे काय? व्यवस्थापन प्रक्रियेतील समन्वयाच्या महत्त्वाची चर्चा करा.

ब. मॅट्रिक्स संघटनेवर टीप लिहा.

क. नियंत्रणाचे क्षेत्र यावर एक टीप लिहा.

१६

८. टिपा लिहा - (कोणतेही दोन)

अ. विभागीकरणाचे आधार

ब. नियंत्रणाच्या पद्धती

क. अनौपचारिक संस्था

ड. समग्र गुणवत्ता व्यवस्थापन

१०

T.Y.B.A.**COMMERCE****HUMAN RESOURCE MANAGEMENT****(Paper – V) (09/01/2019)****Full Marks : 100**

- Note :**
- 1. All questions are compulsory.**
 - 2. Figures to the right indicate full marks.**
 - 3. Answers to both the sections to be written in the same answer-book.**

Section – I

- Q1. Explain the following terms in brief (**any 4**) : **(8)**
- a. Human Resource Planning
 - b. Job Specification
 - c. Aptitude Test
 - d. Group Interview
 - e. Recruitment
 - f. Halo Effect
 - g. Conceptual Skill
 - h. Grading Method
- Q2. Answer the following (**any 2**) : **(16)**
- a. Describe the steps in Human Resource Planning process.
 - b. Describe the External Sources of Recruitment of employees.
 - c. Define Selection. Describe the steps in selection of employees.
- Q3. Answer the following (**any 2**) : **(16)**
- a. Define Interview. Describe the different types of interview.
 - b. Explain off-the-job methods of training of employees.
 - c. Define Performance Appraisal. Describe the limitations of Performance Appraisal.
- Q4. Write Short Notes (**any 2**) : **(10)**
- a. Selection Tests.
 - b. Importance of Human Resource Development.
 - c. Managerial Skills.
 - d. Modern methods of Performance Appraisal.

Section – II

- Q5. Explain the following terms in brief (**any 4**) : **(8)**
- a. Informal Group
 - b. Human Needs
 - c. Motivating Factors
 - d. Employee Morale
 - e. Noise in Communication
 - f. Paternalistic Leader.
 - g. Safety Needs
 - h. Group Cohesion

Q6. Answer the following (**any 2**) : (16)

- a. What is a Group? Describe the features of Formal and Informal group.
- b. Explain the role of management in satisfaction of changing human need.
- c. Discuss Herzberg's theory of motivation.

Q7. Answer the following (**any 2**) : (16)

- a. Explain the measures to improve Employee Morale.
- b. What are the barriers to Effective Communication?
- c. Define Leadership. Describe any four Styles of Leadership.

Q8. Write Short Notes (**any 2**) : (10)

- a. Leadership Roles.
- b. Conflict Management.
- c. Human Relations.
- d. Types of Informal Group.

कालावधी : ३ तास

पूर्ण गुण : १००

सूचना : १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२. उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

३. दोन्ही विभागांची उत्तरे एकाच उत्तर-पत्रिकेत लिहा.

४. मूळ इंग्रजी प्रश्न प्रमाण मानावेत.

विभाग १

प्र १. खालील संज्ञाचे थोडक्यात स्पष्टीकरण लिहा (कोणतीही चार) : (८)

अ. मानवी संसाधन नियोजन

ब. कामाचे तपशील

क. कल चाचणी

ड. गट मुलाखत

इ. भरती

फ. हालो परिणाम

ग. संकल्पनात्मक कौशल्य

ह. ग्रेडिंग पद्धत

प्र २. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतीही दोन) : (१६)

अ. मानवी संसाधन नियोजनाच्या विविध टप्प्यांचे वर्णन करा.

ब. भरतीच्या बहिर्गत स्त्रोत्रांचे वर्णन करा.

क. निवडीची व्याख्या लिहा. कर्मचारी निवड प्रक्रियेतील टप्पे विशद करा.

प्र ३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतीही दोन) : (१६)

अ. मुलाखतीची व्याख्या लिहा. मुलाखतीचे विविध प्रकाराचे वर्णन करा.

ब. कर्मचार्यांना देण्यात येणाऱ्या ' कामाबहिर्गत प्रशिक्षण ' पद्धती स्पष्ट करा.

क. कार्यसिद्धी मूल्यमापनाची व्याख्या लिहा. कार्यसिद्धी मूल्यामापनाच्या मर्यादांची वर्णन करा.

प्र ४. टीपा लिहा (कोणतीही दोन) : (१०)

अ. निवड चाचणी.

ब. मानवी संसाधन विकासाचे महत्व.

क. व्यवस्थापन कौशल्य.

ड. कार्य मूल्यमापनाच्या आधुनिक पद्धती.

विभाग २

प्र ५. खालील संज्ञाचे थोडक्यात स्पष्टीकरण लिहा (कोणतीही चार) : (८)

- अ. अनौपचारिक गट
- ब. मानवी गरजा
- क. प्रेरणा देणारे घटक
- ड. कर्मचाऱ्यांचे मनोधैर्य
- इ. संदेशवहनातील गोंगाट
- फ. पितृत्वविषयक नेतृत्व
- ग. सुरक्षा गरजा
- इ. गट एकत्रीकरण

प्र ६. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतीही दोन) : (१६)

- अ. गट म्हणजे काय ? औपचारिक आणि अनौपचारिक गटांच्या वैशिष्ट्यांचे वर्णन करा.
- ब. मानवी गरजांच्या बदलत्या समाधानामध्ये व्यवस्थापनाची भूमिका स्पष्ट करा.
- क. हर्जबर्गची अभिप्रेरणा सिद्धांताची चर्चा करा .

प्र ७. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतीही दोन) : (१६)

- अ. कर्मचाऱ्यांचे मनोधैर्य सुधारण्यासाठी उपाय स्पष्ट करा.
- ब. परिणामकारक संदेशवहनाचे अडथळे कोणते?
- क. नेतृत्वच्या व्याख्या लिहा. नेतृत्वाचे कोणतेही चार प्रकार विशद करा.

प्र. ८. टीपा लिहा (कोणतीही दोन) : (१०)

- अ. नेत्याची भूमिका.
- ब. वादविवाद व्यवस्थापन
- क. मानवी संबंध.
- ड. अनौपचारिक गटाचे प्रकार.

hours

Marks-100

Note-1. Answer any five from Question number 1 to 8.

2. Question no.9 is compulsory.

3. Figures to the right indicate full marks.

Q.1. Answer the following.

(16)

- Define Export Management. Explain the need of Export management to the firm.
- State and explain the functions of export manager.

Q.2. Answer the following.

(16)

- Discuss in detail India's services export trade.
- Explain the reasons for India's poor share in world export trade.

Q.3. Answer the following.

(16)

- What do you mean by trade barriers? Distinguish between tariff and non- tariff barriers.
- Discuss the role of WTO in international trade.

Q.4. Answer the following.

(16)

- Discuss important highlights of Foreign Trade policy 2015-2020.
- Explain the role of EPC in export promotion.

Q.5. Answer the following

(16)

- Discuss the factors affecting selection of overseas market.
- Explain the concepts of product branding and product life cycle in export marketing.

Q.6. Answer the following

(16)

- What are various factors affecting export price?
- Explain the role of commercial banks in export finance.

Q.7. Answer the following.

(16)

- Discuss various stages in export procedure.
- Discuss any six export incentives available to Indian exporters.

Q.8. Write short notes on any four of the following.

(16)

- Features of export management
- Post-shipment credit.
- Trading blocs
- Letter of credit.
- Composition of India's export trade
- SIDBI

Q.9. Discuss any two of the following.

(20)

- Modes of entry in foreign market.
- Export price quotations
- EXIM bank

[वेळ: २ तास]

[एकुण गुण: ६०]

Please check whether you have got the right question paper.

सुचना:

- १) प्रश्न क्र. १ ते ८ मधील कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.
- २) प्रश्न क्र. ९ अनिवार्य आहे.
- ३) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे गुण दर्शवितात;.
- ४) इंग्रजी प्रश्न प्रमाण मानावेत.

प्र.१ पुढील प्रश्न सोडवा.

(१६)

- अ) निर्यात व्यवस्थापनाची व्याख्या लिहा. उद्योगधंद्यासाठी निर्यात व्यवस्थापनाची गरज स्पष्ट करा.
- ब) निर्यात व्यवस्थापकाची कार्ये लिहा.

प्र.२ पुढील प्रश्न सोडवा.

(१६)

- अ) भारताची सेवा निर्यात यावर चर्चा करा.
- ब) भारताचा जागतिक व्यापारातील वाटा कमी असण्याची कारणे विशद करा.

प्र.३ पुढील प्रश्न सोडवा.

(१६)

- अ) व्यापारी अडथळे म्हणजे काय? जकाती व बिगर-जकाती अडथळे यातील फरक स्पष्ट करा.
- ब) आंतरराष्ट्रीय व्यापारातील जागतिक व्यापारी संघटनेची भूमिका विशद करा.

प्र.४ पुढील प्रश्न सोडवा.

(१६)

- अ) भारताचे विदेशी धोरण २०१५-२०२० ची प्रमुख वैशिष्ट्ये विशद करा.
- ब) भारताच्या निर्यात वृद्धीत निर्यात वृद्धी मंडळाची भूमिका विशद करा.

प्र.५ पुढील प्रश्न सोडवा.

(१६)

- अ) निर्यात बाजारपेठेच्या निवडप्रक्रियेत परिणाम करणारे घटक कोणते?
- ब) निर्यात विपणनातील वस्तू मुद्रांकन व वस्तू जीवनचक्र या संकल्पना स्पष्ट करा.

प्र.६ पुढील प्रश्न सोडवा.

(१६)

- अ) निर्यात किंमतीवर परिणाम करणारे विविध घटक कोणते?
- ब) निर्यात वित्तातील व्यवसायिक बँकाची भूमिका विशद करा.

प्र.७ पुढील प्रश्न सोडवा.

(१६)

- अ) निर्यात प्रक्रियेतील विविध टप्प्यांचे वर्णन करा.
- ब) भारतीय निर्यातदाराला उपलब्ध असणाऱ्या कोणत्याही सहा सवलती विशद करा.

प्र.८ खालीलपैकी कोणत्याही चारांवर टिपा लिहा.

(१६)

- अ) निर्यात व्यवस्थापनाची वैशिष्ट्ये
- ब) जहाजात माल भरल्यानंतरचे कर्ज
- क) व्यापारी गट
- ड) परपत्र
- ई) भारताच्या निर्यात व्यापाराची रचना
- फ) सिडबी

प्र.९ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची चर्चा करा.

(२०)

- अ) विदेशी बाजारपेठेत शिरकाव करण्याच्या पद्धती
- ब) निर्यात किंमत दरपत्रके
- क) आयात-निर्यात बँक
